

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д-р Виктория Светломирова Гацова

Висше училище по застраховане и финанси - София

на дисертационен труд за присъждане на научна степен „**доктор на науките**”

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.8. Икономика

Автор: д-р Матеуш Качмарски

Тема: Условия за социално-икономическо развитие на регионите в Полша, с оглед на устойчивото развитие на селските райони и на планинските и подпланинските територии

1. Общо описание на представените материали

Със заповед № 172/03.04.2023г. на Ректора на Висшето училище по застраховане и финанси, проф. д.ю.н. Борис Велчев, съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: “Условия за социално-икономическо развитие на регионите в Полша, с оглед на устойчивото развитие на селските райони и на планинските и подпланинските територии” за придобиване на научна степен „доктор на науките” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика.

Автор на дисертационния труд е д-р Матеуш Качмарски - кандидат към катедра „Финанси и застраховане“ на ВУЗФ.

Предадените от д-р Качмарски материали включват всички необходими документи за процедурата, а именно:

- Автобиография
- Превод от полски на дипломата за придобита образователна и научна степен „доктор”
- Дисертационен труд на руски език
- Автореферат на дисертационния труд на руски и български език
- Списък на публикациите, свързани с темата на дисертацията

- Резюмета на публикациите
- Справка за приносните моменти в дисертационния труд
- Справка за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на научната степен „доктор на науките“

Приемам следните материали, посочени в справката за минималните национални изисквания: дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор на науките“, 15 статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 3 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове и 1 публикувана глава от колективна монография.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Матеуш Качмарски е магистър по селскостопански науки в Аграрния университет Hugo Kołłątaj в Краков, а през 2021 година завършва магистърска степен и по бизнес администрация в Краковския икономически университет. Той преминава през следдипломно обучение по здравен мениджмънт с елементи на медицинско право в държавния университет Jan Grodek в Санок, Полша. През 2015 година придобива образователната и научна степен „доктор“ по селскостопански науки в Аграрния университет Hugo Kołłątaj в Краков.

В продължение на 6 години д-р Качмарски заема ръководни позиции в Института по управление на земеделските и горските екосистеми, а от септември 2020 година е ректор на държавния университет Jan Grodek в Санок, в който преподава от 13 години. Също така д-р Матеуш Качмарски е участвал в различни научни проекти, финансирани от Европейския съюз.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Матеуш Качмарски представлява теоретико-емпирично изследване. Той е с общ обем от 275 страници и е структуриран в увод, 7 раздела, заключение, библиография, приложение и списък с таблици, фигури и графики. Структурата е по-нестандартна, тъй като обикновено подобен тип академични разработки се състоят от глави с точки и подточки. Използваната литература включва 297 литературни източници, сред които редица монографии, студии, статии и онлайн източници, като немалка част от тях

са от последните 5 години и се характеризират с актуалност. Налице са добре оформени таблици, фигури и графики, които помагат за по-доброто структуриране и онагледяване на информацията.

Дисертацията съдържа следните задължителни елементи, посочени в уводната част – основна цел, теза, предмет и изследователски задачи. Препоръката ми е да се добави и обект на изследване.

Основната цел на изследването е да се оцени социално-икономическото развитие на регионите, както и устойчивото развитие на селските и планинските и предпланинските райони на Полша през 2007-2019 г. За изпълнение на поставената цел д-р Качмарски формулира пет изследователски задачи. Прави впечатление, че авторът на дисертацията смесва понятията „цели“ и „задачи“. Необходимо е те да се прецизират.

Предметът на изследване е оценката на социално-икономическото развитие на регионите на Полша през 2007-2019 г. и устойчивото развитие на селските, планинските и предпланинските райони.

Основната теза на изследването е, че социално-икономическото развитие на регионите и устойчивото развитие на селските и на планинските и предпланинските райони на Полша през 2007-2019 г. са териториално диверсифицирани и обусловени от фактори и бариери пред развитието. За по-задълбоченото изследване на проблема, авторът на дисертационния труд издига 5 изследователски хипотези, които са ясно формулирани.

В дисертацията, с оглед постигане на основната цел, изпълнение на поставените задачи и проверка на издигната теза и хипотезите, се използва изследователска методология, комбинираща следните методи: дедукция, индукция, анализ, синтез, дескриптивни и статистически методи.

Първият раздел на дисертационния труд, който е с теоретичен характер, разглежда проблемите на регионалното развитие, като се поставя фокус върху политиката за регионално развитие, фактори, които го обуславят, съществуващи бариери пред него. Вторият раздел е посветен на методологическите основи на изследването. В третия раздел се оценява диференциацията на нивото на социално-икономическото развитие на регионите на Полша, както и устойчивото развитие на селските, планинските и предпланинските райони на Полша през 2007 г., 2015 г. и 2019 г. С помощта на синтетичния показател на развитие на Хелвиг е направена подредба по региони и класификация според постигнатото ниво на развитие. Четвъртият раздел е посветен на оценка на влиянието на устойчивото развитие на селските райони върху икономическата активност на жителите на селските райони, новорегистрираните стопански субекти, площта на личните стопански парцели и средния

месечен разполагаем доход. Петият раздел се фокусира върху проблема за въздействието на научноизследователската дейност и иновациите върху развитието и социално-икономическия напредък на регионите на Полша. В предпоследния раздел на дисертационния труд се оценява как общата селскостопанска политика 2014–2020 г. и Програмата за развитие на селските райони 2014–2020 г. оказват влияние върху устойчивото развитие на планинските и предпланинските райони в Полша. Седмият раздел разглежда детерминантите на социално-икономическото развитие на войводствата в Полша, както и устойчивото развитие на селските, планинските и предпланинските райони. Положителна страна на седмия раздел на дисертацията е, че авторът е посочил препоръки за социално-икономическото развитие на регионите и устойчивото развитие на селските, планинските и предпланинските райони в Полша.

По отношение на разгледаните седем раздела, прави впечатление, че липсва баланс в обема им – вторият и петият раздел са несъразмерни с останалите, тъй като са само по 6 страници.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Посочената от д-р Качмарски справка на приносите не включва научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд. В нея са посочени цели и резултати, но не са формулирани конкретни приносни моменти на дисертационното изследване, а реално такива има. Могат да се идентифицират следните приноси:

- Направена е оценка на влиянието на общата селскостопанска политика 2014–2020 г. и Програмата за развитие на селските райони 2014–2020 г. върху устойчивото развитие на планинските и предпланинските райони в Полша.
- Направена е оценка на въздействието на научноизследователската дейност и иновациите върху развитието и социално-икономическия напредък на регионите на Полша.
- Формулирани са препоръки за социално-икономическото развитие на регионите и устойчивото развитие на селските, планинските и предпланинските райони в Полша.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

В представената справка д-р Матеуш Качмарски е посочил 15 статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна

информация, 3 публикации в нерефериранни списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове и 1 публикувана глава от колективна монография. Всички публикации са в съавторство, като една част от тях са на английски език. Важно е да се отбележи, че не всички от посочените от д-р Качмарски публикации са по темата на дисертацията.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Съгласно представените материали мога да направя извода, че д-р Матеуш Качмарски изпълнява минималните национални изисквания за придобиване на научната степен „доктор на науките“ в професионалното направление 3.8. Икономика.

7. Автореферат

Към дисертационния труд е приложен автореферат на български и руски език. Той е с обем от 48 страници. В съдържателен аспект авторефератът е подходящо структуриран и отразява основните резултати, постигнати в дисертационния труд.

8. Критични забележки и препоръки

Имам няколко критични бележки и препоръки към дисертационния труд и представените към него материали:

- Необходимо е да се подобри структурата на дисертационния труд. Препоръчвам да се намали броят на разделите и някои от тях да се обединят, тъй като втори и пети раздел са с обем от 6 страници.
- Задължително е авторът на труда да формулира конкретни приноси на дисертационното изследване.
- Необходимо е по-прецизно да се представи информацията за публикациите по темата на дисертационния труд, тъй като в автореферата, в списъка с публикации и в справката с минималните национални изисквания има разминавания, които създават объркване. Някои от публикациите са представени като студии, а те са по 6-7 страници и не отговарят на дефиницията за студия. Следователно аз съм ги приела като научни статии.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни приноси и **отговаря** на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че кандидатът д-р Матеуш Качмарски притежава теоретични знания и демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди научна степен „доктор на науките“** на д-р Матеуш Качмарски в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8. Икономика.

17.04.2023 г.

Изготвила становището: (п)

(доц. д-р Виктория Гацова)